

Voedselzekerheid in de belangstelling én in gevaar!

Voedselzekerheid begint meer en meer in de aandacht te komen. In ieder geval bij beleidsmakers en bestuurders. Het is opgenomen in het Hoofdlinien-

akkoord en regeerprogramma en Eurocommissaris Hansen heeft het erover in zijn visie. Nu de uitvoering nog! In dit blad een aantal onderwerpen die volgens

de NAV een reële bedreiging vormen voor de akkerbouw en daarmee voor de voedselzekerheid. Maar ook lichtpunten bij het 8e Actieprogramma en nieuwe genetische technieken. **NAV**

Gewasbescherming steeds verder beperkt

Afgelopen maand heeft de Raad van State bepaald dat een lelieteler in de buurt van een Natura2000 gebied een natuurvergunning moet hebben of moet aantonen dat zijn gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nul effect heeft op het natuurgebied. Dat laatste is natuurlijk onmogelijk, je kunt niet aantonen wat er niet is. Bovendien is het in de ogen van de NAV niet aan individuele telers om dat te bewijzen. Telers volgen de besluiten van het Ctgb door toegelaten middelen te gebruiken en dat zou genoeg zekerheid moeten bieden. De Raad van State heeft anders besloten vanwege het voorzorgsprincipe

in de Omgevingswet. We hebben gebeld voor een toelichting en men heeft ons bezworen dat de uitspraak alleen geldt voor lelieteelt in de nabijheid van N2000 gebieden, maar wat 'nabijheid' betekent kon men niet zeggen. Op dit moment is het dus niet zo dat alle boeren een natuurvergunning nodig hebben, maar de milieuorganisaties gaan natuurlijk doorprocederen. De NAV heeft al in februari met een brief aan de minister en de Vaste Kamercommissie voor LVVN o.a. aandacht gevraagd voor deze interactie met de Omgevingswet. In feite maakt het voorzorgsprincipe elke activiteit in de buurt van N2000 gebieden onmo-

gelijk omdat langsrijdende auto's ook een effect zouden kunnen hebben, evenals bijvoorbeeld loslopen de honden met of zonder vlooienband. Kortom, hier strikt aan vasthouden kan het hele land nog verder op slot zetten. Overigens geldt de uitspraak ook voor biologische telers.

Daarnaast wordt er door omwonenden gevraagd om bufferzones rondom bebouwing. De NAV pleit er voor om dit uitsluitend op grond van wetenschappelijk onderzoek op te leggen en niet te kiezen voor willekeurige breedtes 'die goed voelen'.

Op 15 mei is er een Kamerdebat over gewasbescherming waar het een en ander zeker aan bod zal komen. **NAV**

Strijd om de ruimte

De akkerbouw en daarmee de voedselzekerheid wordt ook flink bedreigd door de claims op landbouwgrond vanuit andere doelen. Provincies en gemeenten ontwikkelen Omgevingsvisies waarin soms wel erg makkelijk landbouwgrond wordt ingevuld met andere bestemmingen. Jetten (D66) zegt bij presentatie van de plannen over 10 nieuwe steden letterlijk dat de grond 'toch maar braak ligt'. Er is (nog) geen beleid om landbouwgrond te beschermen tegen functieverandering. Dit wordt wel genoemd in het regeerprogramma, maar moet nog zijn beslag krijgen

in wetgeving. Overigens is er wel een EU-Richtlijn 'No net land take', maar die is in Nederland kennelijk totaal onbekend. Deze biedt wel mogelijkheden om juridisch bij aan te haken wat betreft bescherming van agrarische grond.

We zien dat ook binnen het kabinet niet iedereen het belang van agrarische productie inziet. Minister Hermans heeft voor de aanlanding van kabels uit windmolenparken ten noorden van Schiermonnikoog gekozen voor het goedkoopste traject en negeert de schade die 37 km graven door hoogwaardige pootgoedgronden gaat aanrichten. De NAV heeft hierover een zienswijze ingediend en deze ook cc.

naar minister Wiersma gestuurd. Ook gemeenten als Waadhoeke leggen allerlei claims op landbouwgrond en ook daar heeft de NAV een zienswijze tegen ingediend. Mocht u in uw gemeente een omgevingsvisie tegenkomen waar een inspraakprocedure loopt, laat het dan weten via info@nav.nl, dan kunnen we als NAV een zienswijze indienen.

De inzet van de NAV is dat landbouwgrond zo snel mogelijk beschermd moet worden tegen functieverandering en dit brengen we ook op die manier in bij het strategisch overleg met de minister. **NAV**

NAV redelijk positief over contouren 8e Actieprogramma

Minister Wiersma heeft op 11 april in een brief aan de Tweede Kamer meer duidelijkheid verschaft over hoe het 8e Actieprogramma Nitraat er uit kan komen te zien. Het 8e AP moet op 1 januari 2026 ingaan. Eind 2024 kwamen er diverse rapporten uit over de waterkwaliteit en het mestbeleid. De minister borduurt daar op voort.

Voorgeschiedenis

In november 2024 kwam de evaluatie van het mestbeleid uit met cijfers over de waterkwaliteit (www.nav.nl/2024/12/waterkwaliteit-en-mestbeleid/). Kort samengevat komt het er op neer dat de grondwaterkwaliteit in zuidelijk zand en löss nog niet in

orde is voor nitraat. In de overige gebieden worden de normen gehaald.

Daarnaast zijn er normen in de Kaderrichtlijn Water (KRW) voor oppervlaktewater. In bepaalde gebieden op veen en klei worden de normen niet gehaald. Deze gebieden zijn door toenmalig minister Adema aangewezen als NV-gebieden.

De CDM (Commissie Deskundigen Meststoffenwet) heeft bij de evaluatie van het mestbeleid geadviseerd om niet alle maatregelen generiek toe te passen, maar juist regionaal of lokaal te bekijken of maatregelen effectief zijn. De minister geeft aan dat zij ook rekening wil houden met draagvlak in de sector en het effect van maatregelen op het boerenbedrijf. Uit

een eerste doorrekening van mogelijke maatregelen blijkt dat alle maatregelen die gunstig zijn voor de waterkwaliteit een negatief bedrijfseconomisch effect hebben.

Minister Wiersma heeft in de afgelopen maanden, in vervolg op deze rapportages, bij de sectorpartijen en andere stakeholders ideeën opgehaald voor maatregelen in het 8e Actieprogramma. Ook de NAV heeft op de lijst gereageerd. Wij hebben ook in bijeenkomsten met het ministerie er op aangedrongen dat doelsturing in de plaats komt van de generieke beperkingen in het 7e Actieprogramma en in de derogatiebeschikking en niet bovenop deze maatregelen.

lees verder op pagina 2

Wat een verschil met vorig jaar en wat is dit genieten voor een akkerbouwer, geen regen in maart en ook vrijwel geen regen in april, wat een heerlijk voorjaar. Op ons bedrijf op Goeree Overflakkee zijn we tot op

heden voorzien van zoet water in de sloten dus waar er droogteproblemen ontstaan kunnen we die met berekening oplossen. De gewassen zijn overal vlot de grond in gegaan, bij ons moet alleen de knolselderij voor de bewaring nog gepoot

worden rond half mei.

Voor alle markten is droogte ook fijn en zeker de aardappelmarkt kan wel een positieve oppepper gebruiken. Ik teel voor het 26^e jaar aardappelen en we zijn wel eens vaker met een negatieve marktstemming gestart, maar dit jaar is dat veel negatiever dan nodig. Het moet allemaal nog gaan groeien en geoogst worden. Blijkbaar verkopen wij als boeren onze producten liever voor minder dan de helft van

de kostprijs dan dat we ze langer bewaren en hopen op betere tijden of het risico lopen dat de kwaliteit niet meer voldoende is en we ze voor niks weg moeten doen.

Voor de NAV ben ik in het bestuur verantwoordelijk voor gewasbescherming en certificering. Als ik op ons eiland met enorm veel jonge bedrijfsopvolgers vraag hoe we de waterkwaliteit gaan verbeteren, want die is in ons gebied niet goed, dan krijg ik stevast het antwoord dat men zoveel mogelijk volgens de regels werkt, maar niet weet hoe men nog kan verbeteren. Een reactie die we in het hele land vaak horen. We spuiten volgens de regels, kleine foutjes gebeuren overal, waarom moeten er dan zoveel middelen verdwijnen. En ja, die trend van verdwijnende middelen blijft doorgaan en nieuwe sterke middelen komen er niet bij. De lijst met knelpunten in de akkerbouw voor de komende vijf jaar is al meer dan een A4tje. Hopen op een stevige zuidenwind, want in Frankrijk en Spanje is de politiek het eens dat gewas-

beschermingsmiddelen niet kunnen verdwijnen als er geen goede alternatieven voor zijn. Voor ons als NAV de kunst om dit duidelijk te laten horen in Den Haag. Voor u als leden hebben we ook een aantal vragen: hoe om te gaan met de media en welk verhaal vertellen we over gewasbescherming, hoe om te gaan met leden die een proces van een natuurorganisatie krijgen, hoe om te gaan met natuurorganisaties die onwaarheden vertellen. Met elkaar hopen we hierover in discussie te gaan op de ledendag op 27 juni. Namens de NAV ben ik ook actief betrokken bij het Actieplan Plantgezondheid van de BO Akkerbouw. Als NAV blijven we de vinger aan de pols houden en hopen dat hieruit nieuwe ideeën en verbeterpunten ontstaan om de waterkwaliteit te verbeteren en zo het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te behouden.

Ik wens u een heerlijk mooie droge zomer toe en graag tot ziens op de ledendag.

Ard van der Spek, NAV bestuur

vervolg van pagina 1

NAV redelijk positief over contouren 8^e AP

Kamerbrief

In de Kamerbrief van 11 april schetst de minister haar voorlopige plannen voor het 8^e AP. Ze werkt met drie sporen. Het eerste spoor richt zich op een overgang naar doelsturing voor grondwaterkwaliteit. Het tweede spoor bevat aanvullende maatregelen. Het derde spoor kijkt naar andere beleidsontwikkelingen die ook invloed kunnen hebben op de waterkwaliteit, zoals uitbreiding van agrarisch natuurbeheer. Doelsturing wordt via een 'ingroeipad' opgenomen in het 8^e AP. Het zal worden gebaseerd op indicatoren als N-mineraalmetingen en stikstofbodemoverschot. De bedoeling is dat uiteindelijk in het 9^e AP doelsturing de generieke maatregelen kan vervangen. In het vierde jaar van het 8^e AP kan dit als alles goed gaat bij deelnemers aan het doelsturingssysteem al de mogelijkheid bieden om bepaalde maatregelen los te laten. Op langere termijn kunnen eventueel zelfs gebruiksnormen worden vervangen door doelsturing. Wat betreft het tweede spoor over aanvullende maatregelen wil de minister zeker zijn van doelbehoud waar de doelen al worden gehaald en doelbereik waar dit niet zo is (zuidelijk zand en löss). Zaken als groenbemesters na de teelt van mais blijven staan. In gebieden op klei en veen waar zowel de kwaliteit van het grondwater als van het oppervlaktewater op orde is wil de minister de generieke bufferstroken ver-

kleinen van 3 naar 1 m. Op zand zuid wordt 1 op 3 of 2 op 6 rustgewassen verplicht, op zand noord en midden blijft het 1 op 4. Op alle zandgronden blijft ze de teelt van vanggewassen stimuleren.

De stikstofgebruiksnorm wordt per grondsoort en per gewas geactualiseerd met de vraag welke norm nodig is om de grondwaternormen te halen. De minister laat van zes percentages verlaging (3, 5, 8, 10, 15 en 20%) doorrekenen wat het effect is op grond- en oppervlaktewaterkwaliteit. De minister wil aan de hand van die resultaten een besluit nemen over eventuele verlaging van de gebruiksnormen, daar waar nodig en waar de opgave er om vraagt. En dan daarmee besluiten op welke wijze een vervolg wordt gegeven aan de huidige NV-gebieden.

Men is bij het ministerie kennelijk geschrokken van het omzetten van grasland naar bouwland door het krimpen van de melkveehouderij. Wiersma wil zoveel mogelijk voorkomen dat grasland wordt omgezet naar bouwland, maar heeft nog niet duidelijk hoe.

Het derde spoor over andere beleidsontwikkelingen richt zich in eerste instantie op brede beekdalen en grondwaterbeschermingsgebieden.

Wiersma geeft aan dat de genoemde maatregelen voor grondwater waarschijnlijk ook effect hebben op oppervlaktewater, maar dat dit per regio kan verschillen. Zij wil dit oppakken met regionale overheden.

Hoe verder?

De komende tijd worden diverse maatregelen door-

gerekend door WUR voor wat betreft hun effect op waterkwaliteit, het bedrijfseconomisch effect en inpasbaarheid in de bedrijfspraktijk. Bij de uiteindelijke keuze voor maatregelen maakt de minister een afweging tussen beschermen van de waterkwaliteit, bedrijfseconomische impact op het boerenbedrijf en draagvlak.

Reactie NAV

De NAV is positief over een aantal aspecten. Zo steunen wij de voorgenomen overgang van generieke beperkingen naar doelsturing, al zou het wat ons betreft wel wat sneller mogen gaan. Ook zijn wij blij met de optie dat op klei en veen de bufferstroken naar 1 m teruggaan. De NAV is tevreden dat deze minister, anders dan haar voorgangers, ook van te voren laat doorrekenen wat het bedrijfseconomisch effect is van maatregelen en dat mee laat wegen in haar uiteindelijke keuze.

We missen ook een aantal zaken in de brief. Zo hebben wij diverse keren aangegeven dat in de akkerbouw maatregelen die op 1 januari ingaan, al in juli daaraan voorafgaand bekend moeten zijn. We gaan er van uit dat maatregelen die te laat bekend zijn ook later worden ingevoerd. We willen niet nogmaals zo'n toestand als met de veel te late invoering van bufferstroken!

De komende maanden zullen wij de verdere ontwikkelingen op de voet volgen en u op de hoogte houden! **NAV**

Beweging in Richtlijn Nieuwe Genetische Technieken

In 2023 heeft de Europese Commissie een concept Richtlijn uitgebracht die de toelating van nieuwe genetische technieken (NGT's) moet regelen. Men onderscheidt categorie I planten die nauwelijks veranderd zijn en categorie II planten waar meer aan is gesleuteld, kort samengevat. Voor uitgebreide uitleg zie www.nav.nl/2023/12/nieuwe-wetgeving-over-nieuwe-veredelings technieken/. De NAV is wel voorstander van de toelating van gewassen die met

bijvoorbeeld CRISPR-Cas zijn verkregen, maar we maken ons zorgen over octrooien op deze rassen. De NAV is fervent voorstander van op zijn minst het kwekersrecht en het liefst zien we helemaal geen octrooien op planten. We waren dan ook verheugd dat mede dankzij Europarlementariër Bert-Jan Ruissen (SGP) de Europese landbouwcommissie en vervolgens het Europe Parlement amendementen aannamen tegen octrooien op planten. Een tijd lang

gebeurde er daarna niks, omdat er geen gekwalificeerde meerderheid was bij de Europese Raad om de Richtlijn op te pakken. Onder leiding van EU-voorzitter Polen en onder druk van Eurocommissaris Hansen is die meerderheid er nu wel. Dat betekent dat nu de trilogie kunnen starten, de onderhandelingen tussen de Europese Raad, de Europese Commissie en het Europe Parlement.

lees verder op pagina 4

Tussenstand Actieplan Plantgezondheid

Introductie

Deze maand interviewen we Geert Pinxterhuis, projectleider van het Actieplan Plantgezondheid van de BO Akkerbouw en haar 14 leden. Het Actieplan loopt sinds 2018 en vergt een gezamenlijke inspanning van de akkerbouwsector. De ambitie is om in 2030 'minimale emissie' en 'nagenoeg residuvrij' te hebben bereikt. In september 2022 hebben we Geert ook geïnterviewd. Onze eerste vraag is hoe het sindsdien gaat met het Actieplan? Geert antwoordt: 'Dit jaar is de tweede tussenevaluatie. In het algemeen geldt dat het goed gaat daar waar we als sector zelf invloed hebben. Anderzijds daar waar we geen of minder invloed hebben blijven de resultaten achter. Uitzondering op deze stelregel vormt emissiereductie. We moeten bij de achterban de noodzaak van verandering duidelijker krijgen. Er is nog veel laaghangend fruit, zoals het correct gebruik van kantdoppen en driftreducerende doppen.'

De akkerbouwsector wil meer gebiedsgericht aan de slag met het terugdringen van normoverschrijdingen. Een groot aantal organisaties waaronder de NAV heeft het project Waterdichte kaders opgezet. Hierbij wordt met passieve bemonstering gekeken naar gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater. Meetresultaten worden besproken met de telers rondom de bemonsteringspunten, om gezamenlijk te kijken waar de middelen vandaan komen. De eerste pilot is begonnen in Drenthe, maar de bedoeling is om dit project uit te breiden naar gebieden rondom alle punten met structurele normoverschrijdingen (zie ook www.nav.nl/thema/achtergrond/gewasbescherming/). Geert vertelt: 'We zien dat er meer aandacht komt voor gebiedsgerichte aanpak. Telers werken actief mee aan de pilot en gaan zelf het gesprek aan met telers die zich niet melden. Collega's aanspreken blijft een lastig thema, maar ik blijf die oproep doen. Je eigen investeringen en moeite kunnen immers helemaal teniet gedaan worden doordat een buurman te slordig werkt. Het is belangrijk om normoverschrijdingen in water te voorkomen. Hetzelfde geldt voor emissies naar omwonenden, de natuur en naar buurpercelen. Dat voorkomt vroegtijdig verbod op of beperkingen aan het gebruik van middelen.'

De stuurgroep van het Actieplan pleit er voor om telers die willens en wetens de fout in gaan meer onder druk te zetten via bijvoorbeeld het afnemen van de spuitlicentie. 'Mensen die fatalistisch zijn en die zeggen dat alle middelen toch verdwijnen moeten meer rekening houden met de jonge generatie', aldus Geert.

Minder middelengebruik

Het Europese beleid is gericht op minder middelengebruik. Geert vertelt: 'De SUR (Sustainable Use Regulation) kende als doel een halvering van het middelengebruik. Dat haalden we in Nederland volgens de Harmonised Risk Indicator in 2022 al. De SUR is ingetrokken, maar daarmee zijn ook het flankerend beleid en subsidies voor alternatieven verdwenen. Iedereen pleit al jaren voor snellere toelatingen voor laag-risico middelen, maar het schiet niet op. Daarnaast is ons ministerie wel voor toelating van nieuwe genetische technieken, maar het duurt lang om in Europa hiervoor een gekwalificeerde meerderheid te

krijgen.'

Geert geeft verder aan dat er wel nieuwe groene middelen in de pijplijn zitten, maar het vergt tijd om ermee te leren werken. 'Bij pilots blijkt dat het voor de werkzaamheid veel uitmaakt hoe en wanneer je ze toepast.'

Milieu-indicator

In het vorige interview met Geert staat dat de Milieu-indicator Gewasbescherming (MIG) bijna klaar was. Geert legt uit: 'We hadden subsidie aangevraagd voor het afronden. De toekenning heeft anderhalf jaar op zich laten wachten en je mag pas beginnen als de beschikking er is. De Milieu-indicator gaat verder dan de Harmonised Risk Indicator, want de MIG neemt ook mee hoe je de middelen toepast. Daarmee heb je als teler meer mogelijkheden om laag uit te komen. CLM ziet ook dat de Milieumeetlat met de MIG een vervanger krijgt en werkt proactief mee.'

Tussenevaluatie

Bij de lopende tussenevaluatie van het Actieplan wordt van alle doelen uit het Actieplan beoordeeld hoe ver we er mee zijn. Geert vertelt: 'Er zijn al veel doelen gehaald, zoals het nagenoeg residuvrij product. Al jarenlang blijkt uit NVWA-controles het Nederlands product overigens beter te scoren dan importproduct. Bij doelen die nog niet gehaald worden wordt gekeken waar de hapering zit.'

Vanuit het Actieplan is er op aangedrongen om naar één systeem van weerbare teelt te gaan. Er is gekozen voor het ICM-model (Integrated Crop Management) van de WUR. Geert legt uit: 'We denken dat we hier de telers mee helpen, dat bijvoorbeeld adviseurs en vakpers één methodiek hanteren. Het ICM-model geeft handvatten over wat je kan doen. Zie bijvoorbeeld de concrete maatregelen in de flyer over duurzame beheersing van Phytophthora. De Taskforce Phytophthora werkte deze uit nadat we in 2023 grote problemen kenden met deze aardappelziekte. Gezamenlijk slagen we er vrij goed in om Phytophthora te beheersen.'

De teeltvoorschriften zijn recent aangescherpt, op advies van de taskforce. Geert vindt het belangrijk dat de biologische en de gangbare teelt hier zo veel mogelijk samen in optrekken, want iedereen heeft er baat bij het probleem zo goed mogelijk aan te pakken. De taskforce heeft ook actief de landelijke vereniging van hobbytelers benaderd en hen gevraagd om de maatregelen bij de volkstuinverenigingen bekend te maken. De teeltvoorschriften gelden ook voor hen.

Geert vertelt: 'Naast de flyer werkte de taskforce een kleurenschema uit om het correcte middelengebruik te toetsen. En er is een schema gepresenteerd met een overzicht van rassen met verbeterde resistentie. Op 12 mei wordt een Phyto Alert app gepresenteerd. De app is in eerste instantie bedoeld voor telers van rassen met verbeterde resistentie. Ze kunnen met de app zelf melden als een aantasting is gevonden in deze rassen. Zo is te zien in welke regio's Phytophthora-varianten in staat zijn door resistenties te breken en kunnen telers actiever hun gewassen monitoren. Zo kunnen we zorgvuldiger omgaan met de rassen met verbeterde resistentie.'

Geert vervolgt: 'We houden elke twee jaar een enquête. Dit jaar hebben we uitgevraagd of akkerbouwers bekend zijn met ICM en er al mee werken. Ruim 50% is bekend met geïntegreerde teelt of ICM, circa 25% is er al mee bezig en 10% geeft aan er binnen twee jaar mee aan de slag te gaan. Dat is al een mooi resultaat. Ik zie het ook als een signaal hoe groot de urgentie is.' Hij benadrukt dat telers stap voor stap vorderingen maken met geïntegreerde teelt. Het is te risicovol om meteen je hele bedrijf om te gooien. Tegelijkertijd blijkt uit de enquête dat akkerbouwers al veel meer doen om gebruik van chemische middelen te reduceren dan ze zich soms realiseren. Het is belangrijk dat dat nu meer in een systeemaanpak gebeurt.

Geert voegt tenslotte nog toe: 'Precisielandbouw en andere investeringen om gebruik van chemie te reduceren worden sneller opgepakt dan was voorzien. Een subsidieregeling hiervoor was binnen een half uur overtekend.'

De toekomst

Het eindjaar 2030 van het Actieplan nadert. Zijn we dan klaar? Geert: 'De markt moet wel een beweging maken en ook product met wat plekjes en vlekjes accepteren. We hebben hier TopCrop en dat toont aan dat we internationaal op een hoog niveau duurzaam produceren. Mijn oproep is: wentel de inspanningen en kosten van verduurzaming niet alleen af op de telers. Het telen wordt niet eenvoudiger en we zullen vaker minder opbrengst of mindere kwaliteit hebben. Samen met ketenpartijen moeten we zorgen dat rendabel telen mogelijk blijft.'

Geert is optimistisch over het halen van de doelen van het Actieplan in 2030, maar maakt zich wel zorgen over de KRW in 2027. Daarom pleit hij voor snelle uitbreiding van het project Waterdichte kaders en de gebiedsgerichte aanpak. **NAV**

En wat deed de NAV nog meer in april?

- De NAV heeft online deelgenomen aan het Forum for Food and Agriculture (FFA) in Brussel.
- De NAV heeft bij het waterschap Noorderzijlvest uitleg gevraagd over het spoorboekje wat zij hebben laten ontwikkelen door de WUR. Met name verbaast het ons dat men vrijelijk plannen maakt voor de landbouwgronden zonder overleg met boeren en zonder blijk te geven van kennis van de afspraken in de Waddenagenda.
- De NAV heeft een gesprek gevoerd met het programmabureau van de Waddenagenda over het feit dat diverse overheden die de Waddenagenda hebben ondertekend de gemaakte afspraken vervolgens totaal negeren.
- De NAV is betrokken bij het ambtelijk voorbereiden van het strategisch overleg met minister Wiersma.
- De NAV heeft aan diverse beleidsambtenaren de NAVigator gedemonstreerd. **NAV**

Voedselzekerheid steeds verder uit beeld bij GLB

Op 3 april jl. was er een rondetafelgesprek in de Tweede Kamer over de toekomst van het GLB. Uitgenodigd waren LTO, NAK, Biohuis, BoerenNatuur, WUR, RVO en IPO (provincies). Van te voren konden 'position papers' worden ingediend. Deze zijn terug te vinden onder de agenda voor de Tweede Kamercommissie op 3 april 2025.

Een paar dingen vielen ons op in de position papers en in het gesprek zelf. Iedereen was het er wel over eens dat het huidige GLB een administratieve ramp is en dat het allemaal echt sterk moet worden versimpeld. Alleen WUR en NAK refereren aan het oorspronkelijke en wettelijk nog steeds eerste doel van het GLB, namelijk zorgen voor inkomensondersteuning van boeren om de voedselzekerheid veilig te stellen en voedselprijzen laag te houden voor burgers. Eurocommissaris Hansen heeft in zijn visie aangegeven dat inkomensondersteuning nog steeds nodig is, maar wel gericht zou kunnen worden gegeven waar deze het hardst nodig is. De WUR stelt, dat de inkomens in de Nederlandse landbouw zo hoog zijn, dat hectaresteun niet goed uit te leggen is. Hierbij worden alle sec-

toren meegenomen en wordt het jaar 2022 als voorbeeld gebruikt. Dat niet alle sectoren recht hebben op hectaresteun en dat niet elk jaar een goed inkomen levert aan de grondgebonden sectoren werd genegeerd. De grote nadruk lag bij iedereen behalve NAK op zoveel mogelijk geld naar de ecoregeling, naar groen/blauwe diensten, naar klimaatmaatregelen enz. Alsof voedselproductie geen maatschappelijke dienst is. Als je alle position papers doorzoekt op het woord voedsel kom je dat in sommige helemaal niet tegen of alleen wanneer men de naam van het ministerie voluit schrijft...

De NAV is voorstander van het inkomen uit de markt halen, maar zolang er geen marktmeesterschap is en er links en rechts handelsverdragen worden afgesloten zonder beperkingen vrezende wij dat ook de hectaretoeslagen nodig blijven. Bij de Brusselse landbouwborrel over dit onderwerp op 23 april was dat ook het standpunt van zowel Jessika van Leeuwen (BBB) als Bert-Jan Ruissen (SGP). Voorlopig is het dit jaar eerst spannend welk budget er wordt vrijgemaakt voor het GLB voor de komende jaren.

NAV

vervolg van pagina 2

Beweging in Richtlijn Nieuwe Genetische Technieken

Op 11 april heeft minister Wiersma de officiële positie van de Europese Raad toegelicht in een Kamerbrief. Tot onze teleurstelling wil de Raad de kwestie van octrooien niet in deze Richtlijn regelen, maar in de octrooiwetgeving. Dat betekent dat nieuwe rassen wel octrooieerbaar zijn als ze worden toegelaten. Er wordt gestreefd naar maximale transparantie, maar dit standpunt is wel een enorme stap terug wat ons betreft. Het is nu aan het Europees Parlement om bij de onderhandelingen haar poot stijf te houden en de octrooien buiten de deur. **NAV**

Ledendag op 27 juni

Op vrijdag 27 juni houdt de NAV haar ledendag in Dirksland, op het bedrijf van Ard van der Spek. Naast een rondleiding en een gezamenlijke maaltijd wil het bestuur ook graag uw input horen voor de voedselvisie die door het ministerie in samenwerking met de sector wordt opgesteld. Details volgen nog, maar houd u de middag/avond vast vrij! **NAV**

Agenda

27 mei 2025	NAV-bestuursvergadering
26 juni 2025	NAV-bestuursvergadering
27 juni 2025	NAV Ledendag in Dirksland

Foto voorpagina: Aleid Dik

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2026 betaalt u € 100,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2026 is de contributie € 100,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier. Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten
tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter
Adrie Vermeulen
06-20 42 47 77

Regio Noord
Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost
Johan Koop
06 - 52 31 20 04

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest
Sjoerd Heestermans
06 - 23 40 12 08

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 31 mei.